

Redegørelse nr. R 8 (14/3 2012)

Folketinget 2011-12

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 14/3 12 om beredskabet for perioden juni til december 2011.

(Redegørelse nr. R 8).

Forsvarsministeren (Nick Hækkerup):

REGERINGENS REDEGØRELSE OM BEREDSKABET JUNI TIL DECEMBER 2011

Som det fremgår af regeringsgrundlaget »Et Danmark, der står sammen«, vil regeringen fastholde et robust og fleksibelt beredskab, der både kan løfte nationale og internationale opgaver. Samarbejdet mellem beredskabets aktører skal endvidere sikre en optimal udnyttelse af alle ressourcer og styrke den samlede kapacitet til operativ indsats.

Beredskab handler om at være klar, om at være beredt, også i en verden hvor ikke alt er forudsigeligt.

Samfundets samlede beredskab skabes ved fælles kraft af en lang række mennesker, der som frivillige eller som deres erhverv yder en stor indsats for os alle – både til daglig, men i særdeleshed også når der indtræffer hændelser, som kræver beredskabets indsats. Alle disse mennesker er gennem deres indsats med til at skabe det robuste og sikre samfund, hvor vi som borgere føler os trygge.

Samfundets beredskab handler dog ikke kun om de synlige indsatser i forbindelse med hændelser som skybrud, storme, voldsomt snevejr, nedbrud i elforsyning eller redningsindsatser til lands, til vands eller i luften. Samfundets samlede beredskab skabes også i det daglige gennem det forebyggende arbejde og den løbende udvikling af beredskabet. Dette arbejde finder særligt sted inden for de forskellige sektorer, hvor såvel myndigheder og virksomheder som organisationer bidrager til beredskabsarbejdet.

Baseret på de seneste års beredskabsfaglige erfaringer og vurderinger er der særligt fire karakteristika, der i øjeblikket kendetegner udviklingen i beredskabsarbejdet eller som beredskabet har særligt fokus på: 1) Nye bygningskonstruktioner, ny teknologi og store infrastrukturanlæg udvikles, 2) vejret bliver voldsommere, 3) beredskabets evne til at håndtere samtidige hændelser, samt 4) jævnlige anmodninger fra internationale organisationer og lande om støtte i forbindelse med katastrofer.

Disse fire karakteristika præger det daglige arbejde inden for beredskabet, hvad end der er tale om forebyggende arbejde, beredskabsplanlægning og øvelser eller i forhold til konkrete indsatser såsom i forbindelse med brand, oversvømmelser og storme i Danmark eller assistance til katastroferamte lande og deres befolkninger.

I afsnit 1 af »Redegørelsen om beredskabet for perioden juni til december 2011« beskrives disse fire karakteristika og i afsnit 2-

7 af redegørelsen præsenteres en række udvalgte initiativer, hændelser og relaterede indsatser. I slutningen af 2011 indgik regeringen samt Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti en aftale om redningsberedskabet i 2012. Indholdet af denne aftale omtales kort i afsnit 8.

Regeringens redegørelse om beredskabet vil fremadrettet følge kalenderåret. Nærværende redegørelse dækker derfor perioden juni til december 2011.

AFSNIT 1

Karakteristika i beredskabsarbejdet

Udviklingen i samfundet omfatter nye bygningskonstruktioner, ny teknologi og store infrastrukturanlæg såsom lossepladser. Bygninger kan i dag opføres med flere muligheder og kombinationer ift. udformning, indretning, størrelse og højde end tidligere. Denne udvikling skal ses i lyset af en forøget anvendelse af aktive brandsikringstiltag, som f.eks. automatiske brandalarmanlæg og brandventilation. Dette stiller krav til indsatspersonellet, der skal kunne håndtere en brandudvikling i forskellige typer bygningskonstruktioner og have kendskab til hvordan de aktive brandsikringstiltag virker. Men det stiller også større krav til den brandtekniske sagsbehandling i kommunerne. Derfor er uddannelsen i brandsyn og brandteknisk sagsbehandling justeret, hvilket beskrives i afsnit 2.

Med den teknologiske udvikling i samfundet følger også nye udfordringer som f.eks. indsatser ved uheld med elkøretøjer. Redningsberedskabet skal derfor i dag kunne indgå i indsatser, der involverer køretøjer, der har strømførende komponenter med væsentligt større spændinger end i konventionelle benzin- eller dieseldrevne biler. Beredskabsstyrelsen har derfor udsendt en vejledning om indsatser ved uheld med elkøretøjer (december 2011). Vejledningen gennemgår de forskellige typer af eldrevne køretøjer og skitserer metoderne ved den overordnede indsats i forbindelse med brand, frigørelse og bugsering.

Store infrastrukturanlæg såsom lossepladser er i dag ofte store oplagspladser med varierende oplagstyper. Hvis der opstår brand på en stor oplagsplads, f.eks. ved en selvantændelse, kan der blive tale om en større brand, der medfører en kompleks indsats, som stiller krav om tværgående samarbejde og koordination blandt flere myndigheder og om kommunikation til den berørte befolkning. Beredskabsstyrelsen har blandt andet derfor gennemført en evaluering af håndteringen af branden på Toelt Losseplads, som omtales nærmere i afsnit 2.

En robust infrastruktur inden for energiforsyning, transportområdet, informations- og kommunikationsområdet m.v. er væsentlig for at sikre samfundets fortsatte drift. Når store hændelser indtræder, arbejder beredskabet derfor for at kunne opretholde eller hurtigst muligt genetablere normal drift af samfundets kritiske funktioner. Som det fremgår af regeringsgrundlaget »Et Danmark, der står sammen«, er en robust infrastruktur for informations- og kommunikationsteknologi

vigtig for Danmarks økonomi og sikkerhed. Det fremgår endvidere af regeringsgrundlaget, at regeringen med respekt for retssikkerheden og den personlige frihed vil styrke beskyttelsen mod cyberangreb m.v. For at styrke beskyttelsen mod cyberangreb samles de forskellige myndigheders indsats i Center for Cybersikkerhed under Forsvarsministeriet, der blandt andet skal varetage opgaven som den nationale IT-sikkerhedsmyndighed og Governmental Computer Emergency Response Team (GovCert).

De nye bygningskonstruktioner, den ny teknologi og de store infrastruktur anlæg gør samlet set, at visse af beredskabsindsatser bliver mere komplekse. Samtidig er det væsentligt, at begrænse at hændelser opstår. Et element heri er borgernes evne til at kunne håndtere mindre hændelser og forebyggelse, som der også i 2011 har været fokus på gennem forskellige aktiviteter, der omtales i afsnit 2.

Sideløbende med den bygningskonstruktionsmæssige og teknologiske udvikling ses en række hændelser særligt i udlandet, der er forårsaget af eksempelvis jordskælv eller voldsomt vejr, såkaldte naturskabte katastrofer. Naturskabte katastrofer påvirker fortsat mange mennesker årligt, som det f.eks. er set i forbindelse med de store oversvømmelser i Pakistan i 2010, efter jordskælvet i Haiti i 2010 eller efter jordskælvet og den efterfølgende tsunami i Japan i 2011.

FN's klimapanel, The Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), forudsiger, at der fremover vil komme flere og kraftigere nedbørsepisoder med en øget risiko for oversvømmelser. For Danmarks vedkommende har Danmarks Meteorologiske Institut peget på, at der i Danmark er en tydeligt stigende tendens både i nedbørsmængde og -intensitet, hvilket kan aflæses i målinger fra 1870'erne og frem til i dag. Herhjemme har vi i 2011 oplevet skybrud, som i juli medførte store oversvømmelser i københavnsområdet. Indsatsen i forbindelse med skybruddet samt særligt en række myndigheders opfølgende arbejde efter indsatsen under skybruddet bliver behandlet nærmere i afsnit 3.

Foruden mere nedbør kan Danmark i fremtiden også forvente flere og kraftigere storme, jf. klimatilpasning.dk. Flere storme ramte Danmark i efteråret 2011. Blandt de største var den kraftige storm søndag den 27. november 2011. Stormen ramte hårdest i de nordlige og østlige dele af landet. Ud over stormskader medførte stormen forhøjet vandstand og oversvømmelser i blandt andet Løgstør.

Håndtering af hændelser, der relaterer sig til voldsomt vejr, forudsætter en forebyggende indsats, planlægning, koordination og samarbejde mellem beredskabets aktører. Regeringen har etableret en Task Force for klimatilpasning, der skal udarbejde en national handlingsplan for klimatilpasning, ligesom regeringen vil sikre, at alle kommuner udarbejder en handlingsplan for klimatilpasning, jf. regeringsgrundlaget »Et Danmark, der står sammen«.

Beredskabet skal kunne håndtere konsekvenserne af ikke alene naturskabte, men også af menneskeskabte katastrofer. Menneskeskabte katastrofer kan f.eks. være terrorhandlinger eller teknologiske sammenbrud. Center for Terroranalyse (CTA) ved Politiets Efterretningstjeneste udgav sin seneste »Vurdering af Terrortruslen mod Danmark« den 31. januar 2012. CTA's vurdering er, at der fortsat er en alvorlig terrortrussel mod Danmark. Beredskabet skal derfor til stadighed forberede sig på at kunne håndtere konsekvenserne af et terrorangreb.

Terroren kan antage mange former, hvilket de tragiske begebenheder den 22. juli 2011 i Norge vidner om. I Norge indtraf flere hændelser samtidigt, og det kan der være særlige

udfordringer forbundet med set fra et beredskabsfagligt perspektiv. Evnen til at koordinere større, komplekse indsatser over for samtidige hændelser understøttes gennem træning af samarbejdet mellem de forskellige beredskabsaktører. Der har i det forgangne år netop været fokus på det samlede beredskabs evne til at kunne håndtere situationer, der er store og komplekse, og hvor flere hændelser sker samtidig. Det samlede beredskabs evne til at kunne håndtere flere samtidige hændelser var således et af de områder, der blev øvet i forbindelse med den nationale krisestyringsøvelse i 2011, hvor centrale aktører i det samlede beredskab deltog. Erfaringerne fra krisestyringsøvelsen behandles kort i afsnit 4. Herudover behandles regeringens indsats mod terror i »Regeringens reddegørelse om indsatsen mod terror«, som udarbejdes af Udenrigsministeriet.

At nye udfordringer kommer til betyder dog ikke nødvendigvis, at tidligere typer af hændelser bortfalder. Et eksempel herpå er, at der uagtet tiltag efter fyrværkeriulykken i Seest i 2004 indtraf en fyrværkeriulykke i Andst den 8. oktober 2011. Flere beredskabsaktører var involveret i håndteringen af ulykken, blandt andet var forsvarets ammunitionsrydningsberedskab og 130 mand fra hjemmevernet indsat over en længere periode. Beredskabets arbejde med redning og eftersøgning behandles i afsnit 5 og viser, hvordan flere beredskabsaktører bidrager til dette arbejde, og hvordan der kontinuerligt arbejdes med videreudvikling af kapaciteterne til eftersøgning og redning.

Også internationalt har der i løbet af 2011 været en række hændelser, hvor det danske beredskab har assisteret. I anden halvdel af 2011 assisterede Danmark World Food Programme og Tyrkiet med lejrfaciliteter, ligesom en række patienter, der var blevet såret under konflikten i Libyen, blev fløjet til Danmark for behandling. Disse logistiske assistancer, behandlingen af patienter fra Libyen samt Danmarks støtte til FN's undersøgelse af mulig brug af biologiske våben behandles i afsnit 6.

Gensindigt kendskab til internationale samarbejdspartnere er væsentligt for håndteringen af hændelser, der kræver international bistand, eller som er grænseoverskridende. Det internationale samarbejde om beredskabet foregår også i det daglige. Det gensidige kendskab, som samarbejdet skaber, er en fordel i forbindelse med konkrete operative indsatser, hvor landene skal bistå hinanden eller samarbejde om fælles bidrag til et katastroferamt land og dets befolkning. Udover det internationale samarbejde i regi af blandt andet EU, NATO og FN samarbejder Danmark i særlig grad med de nordiske lande og enkelte nordeuropæiske lande og deltager i udviklingen af det internationale beredskabssamarbejde i forskellige internationale samarbejdsfora. Det danske formandskab for EU på civilbeskyttelsesområdet samt nordisk videndeling og samarbejde behandles i afsnit 7.

AFSNIT 2

Udviklingen i bygningskonstruktioner, brandsyn og -forebyggelse

Brandsyn, brandteknisk sagsbehandling og indsats

De mere komplekse bygningskonstruktioner stiller nye krav til uddannelsen af brandtekniske sagsbehandlere i kommunerne. I forlængelse heraf har Beredskabsstyrelsen efter drøftelser med blandt andet KL og Foreningen af Kommunale Beredskabschefer (FKB) foretaget en revision af uddannelsen. Fremover opdeles uddannelsen i to forløb. Det første forløb

'Brandteknisk Grunduddannelse' giver kursusedtagerne autorisation til at varetage brandteknisk sagsbehandling og brandsyn af udvalgte brandsynsobjekter i en kommunal beredskabsforvaltning (ca. 75 % af de pligtige objekter). Overbygningen 'Brandteknisk Videreuddannelse' giver autorisation til at varetage brandsyn og brandteknisk sagsbehandling af alle typer sager i en kommunal beredskabsforvaltning. I begge uddannelser indgår der et todages praktikophold i kursisternes egne kommunale beredskabsforvaltninger. Todelingen har gjort uddannelsen mere fleksibel, eftersom det er muligt for kommunerne at uddanne brandtekniske sagsbehandlere mere målrettet og med udgangspunkt i antallet og kompleksiteten af den enkelte kommunes brandsynsobjekter.

Institut for Beredskabsevaluering offentliggjorde i oktober 2011 en evalueringsrapport om håndteringen af branden på lossepladsen i Toelt i 2009. Branden på lossepladsen udviklede sig fra en mindre brand til en større hændelse, der varede mere end en uge og involverede en lang række aktører. I evalueringsrapporten fokuseres der særligt på læringspunkter i forhold til forebyggelse, indsats og kommunikation. Et af læringspunkterne er, at indsatsledelsen ud over den operative indsats skal have fokus på de afledte konsekvenser af en hændelse, det vil sige borgernes reaktion og deres informationsbehov om hændelsen. Myndighederne skal informere borgerne hurtigt og præcist, så borgerne kan træffe de nødvendige forholdsregler. Derudover viser evalueringen vigtigheden af, at myndigheder samarbejder på tværs, hvilket ofte med fordel kan ske i en lokal tværgående stab som den lokale beredskabsstab.

Fortsat fokus på befolkningens evne til forebyggelse – også i en tidlig alder

Selvom visse beredskabsrelaterede hændelser er komplekse og skal løses af uddannet beredskabspersonel, så opstår der naturligvis også mindre hændelser, som borgere ofte selv kan håndtere. Der bør derfor fortsat rettes opmærksomhed på den enkelte borgers evne til at kunne hjælpe sig selv og andre. Denne evne er fundamental for både det forebyggende og afhjælpende beredskabsarbejde. Kommunerne og Beredskabsforbundet har derfor sat øget fokus på gennemførelsen af forebyggende aktiviteter. Kommunernes forebyggelsesarbejde er understøttet af Beredskabsstyrelsen, der i efteråret 2011 gennemførte pilotuddannelser i forebyggelse for kommunale frivillige. Ligeledes har Beredskabsstyrelsen udviklet det undervisningsmateriale, som indgår i Beredskabsforbundets nye befolkningsuddannelse i forebyggelse.

Forhåndsviden om brandforebyggelse og brandslukning allerede i en tidlig alder kan også være med til forebygge brande. Derfor udvikler Beredskabsstyrelsen undervisningsmateriale til skoleklasser og har senest sat fokus på 'ild og brand' gennem lanceringen af nyt undervisningsmateriale for børn i 4. og 5. klasse. Til undervisningsmaterialet er der tilknyttet hjemmesiden ildensfarligven.dk, som er udviklet i samarbejde med TrykFonden. Gennem en kombination af trykte materialer, videoer og interaktive elementer med den gennemgående figur 'Søren Brandmand' lærer eleverne, hvordan man undgår brand derhjemme, og hvordan de omgås ild med fornuft og omtanke. Beredskabsstyrelsen gennemførte i efteråret 2011 en brugerundersøgelse af materialet. Undersøgelsen viste, at 87 % af eleverne synes, det er spændende at lære om brand, og at 96 % af lærerne vil anbefale materialet til andre.

AFSNIT 3

Skybruddet den 2. juli 2011

Lørdag den 2. juli 2011 fandt det største skybrud i København i 55 år sted. Den voldsomme nedbør satte vejbaner, togstationer og kældre under vand. De omfattende oversvømmelser tydeliggjorde, hvor afhængigt samfundet er af, at infrastruktur som vejnet, kloaksystemer, vandforsyning og elektricitet fungerer. Skybruddet blev også en påmindelse om, at natur-skabte hændelser på samme måde som menneskeskabte ulykker kan indtræffe med kort eller intet varsel og medføre store menneskelige og samfundsmæssige konsekvenser.

De berørte kommuner fik sammen med politiet, det statslige redningsberedskab, forsvaret og private aktører etableret et tæt samarbejde om håndteringen af situationen. I København var alt læsepumpemateriel i hovedstaden aktiveret, ligesom Beredskabsstyrelsen assisterede med materiel fra styrelsens centre på Sjælland og i Jylland. Den 4. juli 2011 blev den nationale operative stab etableret på operationsniveau med henblik på gensidig orientering om situationen samt drøftelse af behovet for en tværgående koordinering af udnyttelsen af pumpekapaciteter. I spidsbelastningsperioden var der udover personel fra det kommunale redningsberedskab indsat ca. 100 mand fra Beredskabsstyrelsen til at læse vand væk i hovedstadsområdet, ligesom ca. 80 mand fra hjemmeværnet var indsat og afspærrede områder, forestod trafikregulering og pumpeopgaver.

På trods af en omfattende, vedvarende og velkoordineret indsats blev infrastrukturen påvirket af nedbørsmængden. Det var særligt til gene på Amagermotorvejen, hvor vand fra skybruddet dannede en sø, som medførte, at strækningen måtte lukkes i flere dage. Her pumpede Beredskabsstyrelsen 40-50.000 liter vand væk i minuttet. Skybruddet påvirkede også energiforsyningen, hvor ca. 50.000 borgere i København mistede deres fjernvarme i kortere eller længere tid, fordi forsyningsrørene stod under vand.

Inden for sundhedssektoren påvirkede skybruddet blandt andet flere afdelinger på Rigshospitalet, heriblandt Traumecentret, der midlertidigt måtte flyttes til Herlev Hospital. Der kunne også konstateres sundhedsmæssige konsekvenser for borgere, der blev ramt af oversvømmelse med regnvand og kloakvand i kældre og haver. Central Enhed for Infektionshygiejne på Statens Serum Institut oprettede første hverdag efter skybruddet en side om vandskade på hjemmesiden med råd og anvisninger om anvendelse af værnemidler i forbindelse med oprydningsarbejdet samt anvisninger på god hygiejne, herunder håndhygiejne, vask af tøj og rengøring/desinfektion. Sundhedsstyrelsen har efterfølgende udfærdiget et notat om generelle forholdsregler efter oversvømmelse med regnvand og kloakvand, og embedslægerne rådgiver om hygiejne til kommuner og andre lokale myndigheder i denne sammenhæng.

De mere kraftige regnvejr og de deraf afledte oversvømmelser kan give helbredsmæssige udfordringer ikke bare for ejerne af oversvømmede kældre m.v., men også for beredskabsmandskab, særligt når regnvand og kloakvand blandes sammen. Det sammenblandede regnvand og kloakvand kan udgøre en sundhedsmæssig udfordring for indsat personel i oversvømmede områder.

Epidemiologisk afdeling og Central Enhed for Infektionshygiejne på Statens Serum Institut foretog en spørgeskemaundersøgelse blandt 257 personer, der havde været erhvervsmæssigt udsat for skybrudsvandet den 2. juli 2011. Undersøgelse viste, at 22 % efterfølgende havde været syge. De hyp-

pigste symptomer var diarré, forkølelse/ ondt i halsen og hovedpine. Undersøgelsen viste desuden, at brugen af personlige værnemidler og håndhygiejne kunne forbedres. Resultaterne blev fremlagt ved et offentligt møde på Statens Serum Institut torsdag den 26. januar 2012. Ydermere anmeldtes 5 tilfælde af leptospirose (bakterieinfektion overført fra mus og rotter) blandt folk, der havde ryddet op i deres kældre, to af disse personer var indlagt på sygehus og én døde. Beredskabsstyrelsen har på baggrund af ovenstående undersøgelse og i samarbejde med Sundhedsstyrelsen og Statens Serum Institut udarbejdet en vejledning til de kommunale redningsberedskaber om indsatser i forbindelse med spildevand.

AFSNIT 4

Krisestyringsøvelser

Formålet med krisestyringsøvelser er at sikre, at de forskellige aktører inden for beredskabet kan håndtere alvorlige hændelser bedst muligt, ligesom øvelserne kan medvirke til at optimere og udvikle samarbejdet mellem beredskabets aktører. Afholdelsen af krisestyringsøvelserne er væsentlig for udviklingen af krisestyringssystemet; både for den udvikling, der finder sted i de enkelte organisationer og for den udvikling, der sker i de tværgående fora. Der afholdes en national krisestyringsøvelse hvert andet år, senest i september 2011.

Den nationale krisestyringsøvelse 2011 bestod af en række forskellige scenarier, der gav mulighed for at træne samarbejdet mellem myndigheder, medier og virksomheder samt krisekommunikation til befolkningen. Udover et terrorscenarie var et af scenarierne, at beredskabets kommunikationsinfrastruktur blev angrebet af hackere og truet af nedbrud. Øvelsesdeltagerne skulle således forberede sig på at udbedre skaderne ved et hackerangreb og eventuelt anvende alternative kommunikationskanaler til de gængse telefon og emails samt sikrede systemer.

Der blev i lighed med tidligere år gennemført en evaluering af øvelsen, hvor erfaringerne fra øvelsen blev opsamlet og muligheder for videreudvikling blev identificeret. Der blev i evalueringen generelt peget på, at samarbejdet i den nationale operative stab overordnet set fungerede godt, og at staben kunne udvise omstillingsparathed, når der var behov herfor i forhold til hændelserne i øvelsen. Herudover viste evalueringen, at det er gavnligt at anvende fælles nationale situationsbilleder, der beskriver den samlede situation på tværs af sektorerne, og at procedurerne for udarbejdelsen og fordelingen af situationsbillederne med fordel kan videreudvikles yderligere.

Parallelt med de øvrige aktiviteter på det nationale niveau arbejder Det Centrale Øvelsesforum med at styrke øvelsesaktiviteterne på det lokale og regionale niveau. Øvelsesforummet har siden oprettelsen i december 2008 udviklet værktøjer til planlægning og gennemførelse af øvelser, afholdt seminarer samt rådgivet lokale og regionale myndigheder. Det Centrale Øvelsesforum gennemførte en effektmåling af forummets virke i perioden 2008-2011. Resultatet viste, at der er et højt kendskab til forummets aktiviteter. Derudover viste resultatet, at beredskabsaktørerne fortsat har en række udfordringer i arbejdet med beredskabsøvelser. På baggrund af effektmålingens resultater vil Det Centrale Øvelsesforum udarbejde en handlingsplan for at afhjælpe beredskabsaktørernes udfordringer. Der vil i handlingsplanen blandt andet være fokus på at styrke den lokale ledelsesmæssige forankring af

øvelsesaktiviteterne. På den måde bliver øvelsesaktiviteterne et naturligt element i at opretholde den enkelte organisations robusthed overfor længerevarende eller komplekse hændelser.

AFSNIT 5

Eftersøgning og redning

Eftersøgning og redning af overlevende begravet under ruiner
Beredskabets robusthed og fleksibilitet styrkes, når kapaciteter kan anvendes til flere forskellige typer af indsatser. Det er en af årsagerne til, at Beredskabsstyrelsens eksisterende redningskapaciteter til eftersøgning og redning er udbygget, så de kan anvendes ikke alene i det internationale beredskab, men også i det nationale beredskab ved omfattende skadesscenarier med bygningssammenstyrtninger og lignende.

Beredskabsstyrelsens eftersøgnings- og redningshold (urban search and rescue team, USAR) blev i 2010 certificeret af FN som et såkaldt tungt USAR-hold. Holdet består af 75-95 personer og 8 redningshunde. Holdet kan anvendes til at koordinere og vurdere en katastrofesituation og kan foretage eftersøgning og redning af overlevende, som er begravet under ruiner f.eks. efter jordskælv, oversvømmelser og eksplosioner. Det kræver kontinuerlig træning at vedligeholde disse kompetencer. Derfor gennemførte USAR-holdet en stor øvelse i oktober 2011. Øvelsen gav samtidig holdet mulighed for at anvende nyt specialmateriel til gennembrydning af eksempelvis armeret beton. USAR-holdet har siden december 2011 indgået i Beredskabsstyrelsens nationale assistanceberedskab og kan rekvireres af de kommunale redningsberedskaber.

Søredning og eftersøgning over land om natten

I nordisk ramme har Forsvarets Redningscentral og flyvevåbnet været med til at udvikle et koncept for anvendelse af forsvarets fly som en flyvende koordinationscelle for luftaktivitet i forbindelse med søredning. Forsvarets Redningscentral har også deltaget i udvikling af nye faste fælles procedurer for multinationalt samarbejde i forbindelse med komplekse search and rescue operationer (SAR). Det er procedurer, som vil være med til at smidiggøre samarbejdet og øge effekten af SAR-operationer. Inden for rammen af forsvarets bistand til politiet har flyvevåbnet udstyret flyvevåbnets FENNEC helikoptere med en infrarød sensor, hvilket styrker evnen til eftersøgninger over land om natten.

Forsøg med akutlægehelikopter

Siden foråret 2010 har der været etableret forsøg med akutlægehelikopter i Danmark. Først i Region Sjælland og Region Hovedstaden støttet af TrykFonden, og siden i Region Midtjylland og Region Nordjylland. Begge ordninger har været etableret som forsøgsordninger. Ordningen på Sjælland er blevet evalueret og evalueringen blev offentliggjort den 19. januar 2012. Evalueringen af den jyske ordning forventes offentliggjort i april 2012. Det fremgår af finanslovsaftalen for 2012, at regeringen og Enhedslisten er enige om at afsætte 50 mio. kr. i 2012 og 22 mio. kr. i 2013 til at forlænge de igangværende forsøgsordninger med lægehelikoptere med base i Karup og Ringsted frem til foråret 2013. Det fremgår ligeledes, at der er enighed om, at der i efteråret 2012 skal træffes beslutning om en varig helikopterordning fra 2013. Der er samtidig enighed om at afsætte en reserve på 80 mio. kr. i 2013 og 125 mio. kr. årligt i 2014 og frem.

AFSNIT 6

*Beredskabets internationale støtte**Logistikstøtte til World Food Programme og Tyrkiet*

I løbet af 2011 var kapaciteter og personel fra redningsberedskabet udsendt i 11 internationale indsatser. I enkelte indsatser deltog også andre sektormyndigheder, herunder forsvarret. Denne type indsatser har tidligere i stor udstrækning været ekspertudsendelser, mens der nu i høj grad udsendes en kombination af materiel samt personel. Beredskabsstyrelsen råder således over forskellige moduler såsom hospitals- og medicinsk støttemodul, vandrensningsmodul, lejr- og logistikmodul til brug for koordination af eksempelvis nødhjælp m.v. Et modul er sammensat af fastdefineret materiel og personel og kan anvendes både nationalt og internationalt.

Lejr- og logistikmodulet blev i august 2011 sendt til Dolo i Etiopien som støtte til oprettelsen af en lejr til FN-organisationen World Food Programme (WFP), der arbejder i området for at bekæmpe den omfattende hungersnød på Afrikas Horn. Fra lejren organiserer WFP nødhjælpsarbejdet i den omkringliggende region og hjælper samtidig flygtninge. Modulet blev udsendt i regi af International Humanitarian Partnership (IHP), som er et samarbejde mellem beredskabsmyndigheder i syv nordeuropæiske lande. Beredskabsstyrelsen opstillede således lejr- og kontorfaciliteter til FN-medarbejdere i samarbejde med de svenske, tyske og finske beredskabsmyndigheder. Beredskabsstyrelsen har haft medarbejdere i lejren som en del af opstillingsholdet og til at varetage lejrens drift og uddannelse af lokale medarbejdere. Indsatsen blev afsluttet i januar 2012.

Den østlige del af Tyrkiet blev den 23. oktober 2011 ramt af et voldsomt jordskælv, som berørte ca. 30.000 borgere. Den tyrkiske stat vurderede, at der var behov for international støtte og sendte derfor en anmodning om assistance til EU's monitorerings- og koordinationscenter, der videreformidlede anmodningen til medlemsstaterne. Den danske støtte bestod af en teltlejr til indkvartering af berørte borgere og omfattede 100 telte, 700 soveposer og 1.500 tæpper, som blev formidlet til Tyrkiet via af EU's samarbejde om civilbeskyttelse. Beredskabsstyrelsen stod for selve teltlejren, mens flytransporten blev udført af forsvarret.

Både indsatsen i Etiopien og i Tyrkiet blev finansieret af Udenrigsministeriet.

Behandling af patienter fra Libyen

Konflikten i Libyen har forårsaget mange hårdt sårede libyere. Det libyske hospitalsvæsen har ikke mulighed for at foretage især specialiseret behandling af krigstraumer. Libyens overgangsråd henvendte sig i 2011 til en række lande i EU, deriblandt Danmark, og bad om hjælp. Den danske regering valgte at imødekomme anmodningen om at modtage patienter. Alle udgifter til behandling og transport afholdes af Libyen. Udenrigsministeriet, Finansministeriet, Forsvarsministeriet, Justitsministeriet og Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse arbejder tæt sammen om at løse denne opgave.

Sundhedsstyrelsen bistår i opgaven ved at støtte op omkring indsatsen og hjælper med koordination, herunder sikrer isolation og podning, smidig og hensigtsmæssig transport og transportledsagelse, samt aftale om behandlingsforløb, herunder genoptræning, opfølgning og hjælpemidler, mens flyvevåbnet har gennemført en række flyvninger med sårede civile ofre til Danmark. I november og december 2011 mod-

tog Danmark 45 libyske patienter, der blev fordelt på tre traumecentre i henholdsvis Region Hovedstaden, Region Midtjylland og Region Syddanmark. Sundhedsstyrelsen er i løbende kontakt med de tre regioner. En del af patienterne er i februar 2012 færdigbehandlet og sendt tilbage til Libyen, men der vil være nogle patienter, som kræver langvarig behandling og rehabilitering i op til et år.

Støtte til FN's mekanisme til undersøgelse af mulig brug af biologiske våben

Danmark medvirker også internationalt til at imødegå spredningen af biologiske masseødelæggelsesvåben. I 2011 fremsatte Danmark via Udenrigsministeriet et tilbud til FN's kontor for nedrustning i New York om at stille Center for Biosikring og -Beredskabs operative hold til rådighed for FN's generalsekretær. Derved øges FN's muligheder for at undersøge mistanke om overtrædelser af Den Biologiske Våbenkonvention og modvirke spredning af masseødelæggelsesvåben. FN har udtrykt stor interesse for det danske bidrag, og i 2012 skal det yderligere afklares, hvorledes Danmark kan bidrage til træning og øvelse, så denne kapacitet styrkes.

AFSNIT 7

*Måltrettet udvikling af samarbejdsområder i EU og nordisk regi**Dansk EU-formandskab – måltrettet udvikling af det europæiske katastrofeberedskab*

FN, NATO og EU udgør fundamentet for dansk sikkerheds- og forsvarspolitik. Det danske EU-formandskab har fokus på et ansvarligt, dynamisk, grønt og sikkert Europa og arbejder for en måltrettet og ressourceeffektiv udvikling af samarbejdet om civilbeskyttelse i EU.

Civilbeskyttelse er et nationalt anliggende. Når et land inden for eller uden for EU bliver ramt af voldsomme hændelser, der overstiger det pågældende lands beredskabskapacitet, er hjælpen mellem landene derfor grundlæggende udtryk for europæisk solidaritet. Kommissionen fremsatte i december 2011 et forslag til en ny EU-civilbeskyttelsesordning, som omfatter forebyggelse, beredskabsplanlægning og indsats. Forhandlingerne af forslaget er påbegyndt under det danske formandskab.

Set med danske øjne er en særlig mærkesag i den forbindelse, at der også på europæisk niveau lægges vægt på erfaringsopsamling og anvendelsen af erfaringer i forbindelse med udviklingen af det europæiske civilbeskyttelsessamarbejde – ikke mindst med henblik på at kunne forbedre beslutningsgrundlaget. Beredskabsstyrelsen gennemførte derfor en EU-workshop i København i begyndelsen af det danske EU-formandskab. Formålet var at drøfte, hvorledes anvendelsen af erfaringsopsamling i forbindelse med europæiske katastroferespons kan systematiseres og videreudvikles yderligere med henblik på at styrke det europæiske samarbejde om civilbeskyttelse og drage nytte af hinandens erfaringer.

Nordisk samarbejde og videndeling

De nordiske ministre med det overordnede ansvar for beredskabet (i Danmark forsvarsministeren) mødes én gang årligt for at drøfte samarbejdet inden for en række områder, der har betydning for redningsberedskabet i Finland, Island, Norge, Sverige og Danmark. På det seneste møde i Helsingfors i november 2011 blev det blandt andet besluttet, at der skal være mulighed for, at landene kan assistere hinanden ved særlige

begivenheder ved at forhåndsplacere beredskabskapaciteter til støtte for det pågældende lands eget beredskab. Desuden blev der opnået enighed om en fælles 'nordisk røgalarmsdag', der fremover skal gennemføres i de nordiske lande hvert år den 1. december.

AFSNIT 8

Redningsberedskabet i 2012

Som det fremgår af regeringsgrundlaget »*Et Danmark, der står sammen*« vil regeringen fastholde et robust og fleksibelt beredskab, der både kan løfte nationale og internationale opgaver. Samarbejdet mellem beredskabets aktører skal sikre en optimal udnyttelse af alle ressourcer og styrke den samlede kapacitet til operativ indsats. Det gælder både i forhold til samfundets beredskab i Danmark, men også i forhold til ressourceanvendelsen i det europæiske samarbejde om civilbeskyttelse.

Den 16. november 2011 blev der mellem Venstre, Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti indgået en aftale om redningsberedskabet i 2012. Aftalen medfører en række tilpasninger og effektiviseringer, som blandt andet skal ses i lyset af, at der generelt skal gennemføres tilpasninger og effektiviseringer i staten. Forligsparterne besluttede

således blandt andet at reducere antallet af værnepligtige i det statslige redningsberedskab i 2012 midlertidigt fra 750 til 690. Som besluttet af partierne bag forsvarsforliget gennemføres der sideløbende en undersøgelse af værnepligten i forsvaret og i det statslige redningsberedskab. Undersøgelsen forventes afsluttet i maj 2012. Desuden besluttede forligsparterne at indstille driften af krisekommunikationsportalen kriseinfo.dk, som indeholdt kriseinformation fra sektormyndighederne. Borgerne vil herefter kunne søge kriseinformation på sektormyndighedernes hjemmeside eller på politiets hjemmeside politi.dk.

Herudover blev det med aftalen besluttet, at der i 2012 gennemføres en analyse af det samlede redningsberedskab. Analysen gennemføres i lyset af de økonomiske udfordringer, samfundet står overfor, og med henblik på at sikre et tidssvarende og forsvarligt redningsberedskab. Analysen skal derfor dels identificere effektiviseringspotentialer og dels medvirke til at sikre, at redningsberedskabet samlet set er dimensioneret på den mest hensigtsmæssige måde.

_____

Hermed slutter redegørelsen.

_____